- Mile Gjurić p. nka 0:60 — Jovan p. Jovana 0:30 -

Petar Gjurić p. a 1 — Vasilj Gjurić Pekote 1 - Jovan usić ž. Glišina 1 -Vujnović Trivunov Petar Dragišić p. a 1 — Miloš Jovičić

. Gjurgja 1 — Todor inković p. Dmitra 1 1 — Antonija Pević p. Jošana 1:60 Simo Jovičić Tea! — Mile Opačić

in 1 - Sava Alfi-

rić p. Nikole 1 -Stevan Kurajica p.

ana 1 — Milica Ku-Kurajica p. Rade 1

Marko Alfirević p. - Jovo Gjurić p. zmana 2 — Miloš Petrov 2 — Drago

l'orbica ud. p. Save - Luka Torbica Kuzmana 2 — Milica

Stojaković p. Va-

la 1 — Petar Bur-

0 -- Manda Cvija-

0:40 — Gjuja ud.

nkelić p. Jandrije 1.

e Ferrari in Zara

& NIPOTE

di effetti pubblici

secondo il listino di

ettere di pegao 41/2

o Obbligazioni pro-

re di pegno 41 2 0

iale di Budapest. -

ssa di risparmio di

erroviario Buigare

i ferroviarie della

Carte di Valore al-

pagamento a rate

Città di Vienna 1874

ate mensili di Cor 20

 $3^{0}/_{0}$. Vinc princ.

1858. Vinc. princ.

gherese 40/0. Vinc.

chi 400. Vnc. princi,

istriache, Italiane e

r. 125.000, in rate

issi e in Conto Cor-

preavviso, verso un

e principali piazze

e le operazioni d'in-

richieste dei propri

Obbligazioni contro

nmortizzazione, alle

Incendi, Vita, Ac-

Juale Agenzia Prin-

enerali di Trieste.

医多种性过滤性 医医性性性性 医电阻性

ONICA

ograničenim

njižice i na one

ajmanji je ulog

nelera) sedmično;

žice od 1 krune

tkaz po pogodbi.

vršeći sve naloge

lovi po pogodbi.

ukovanje, uz na-

veznicu ili u te-

rnog osjeguranja.

ga papira od vri-

od vrijednosti i

jednosti, čekove,

novac uz najpo-

vih vrsta papira

enju podložne pa-

oitka pri vučenju.

izvan Monarhije.

RZO, TAČNO

D. 1902.

ilite.

rtelle Cor. 2 ecc.

ensili di Cor. 10.

di Cor. 10.

di Cor. 20.

di Cor. 8.

E - ZARA

(Slijeai).

Smotra Palmatinska La Bassegna Dalmata Supplemento all' Avvisatore Dalmato

nih nabrajanja može se razabrati kako su ogromni kršćansko-socijalnih zastupnika u pogledu pro-

Cijena je na godinu Objavitelju Dalmatinskomu i Smotri Dalmatinskoj za Zadar kr. 6; za Austro-Ugarsku kr. 8; samom Objavitelju Dalmatinskomu za Zadar kr. 3; za Austro-Ugarsku kr. 5; samoj Smotri Dalmatinskoj za Zadar kr. 3; za Austro-Ugarsku kr. 5. Na polugodiste i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi Objavitelja Dalmatinskog a stoje 6 para, a pojedini brojevi Smotre Dalmatinske isto 6 para. Zastareni brojevi para 20.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilične pretplate, biti će povraćena — Pretplate se salju poštanskim naputnicama, — Rukopisi se ne vraćaju — Neplaćena se pisma ne

primaju.

Pisma i novce treba šiljati "Uredu Dalmatinskog Objavitelja u Zadar"
Za uvrstbu Oglasa u zadnju stranicu valja se obratiti Tiskarni

Prezzo d'associazione per un anno: Pell'Avvisatore Dalmato e la Rassegna Dalmata per Zara cor. 6; per la Monarchia A.-U. cor. 8; per l'Avvisatore Dalmato soltanto, per Zara cor. 3; per la Monarchia A.-U. cor. 5; per la Rassegna Dalmata soltanto, per Zara cor. 3; per la Monarchia A.-U. cor. 5. Semestre e trimestre in proporzione. Un singolo numero dell'Avvisatore Dalmato costa cent. 6; un singolo numero della Rassegna Dalmata cent. 6. Numeri arretrati cent. 20.

Domande d'abbonamento senza il relativo importo non vengono prese in considerazione; domande per inserzioni non accompagnate da un anticipazione corrispondente, vengono restituite. — Abbonamenti ed anticipazioni si spediscono mediante assegno postale. — Manoscritti non si restituiscono. — Lettere non affrancate si respingono.

Corrispondenze e denari sono da indirizzarsi all' "Ufficio dell' Avvisatore Dalmato in Zara".

Per l'inserzione degli Avvisi nell'ultima pagina rivolgersi alla Tipografia

SI PUBBLICA AL MERCOLEDI ED AL SABATO

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Sa ratišta dolaze jednako povoljne vijesti. zuju kakve je pojave ovaj rat već danas tu izazvao.

je Trojni sporazum spajao tako poletna očekivanja, a koje se bijahu zapodjele pretjeranom pompom, izjalovile su se. Trojni je sporazum požeo samo znatne gubitke i skupo plaćeno saznavanje da je borba s novom, složnom, jakom Turskom rgjava stvar i drzak posao.

Doduše štampa Trojnoga sporazuma nastoji kako tako da predstavi cijelu stvar sićušnom i da je poljepša; ali iz samih njenih riječi izbija neizvjesnost i nestašica pouzdavanja u se. Tu se isto tako prizivlje u pomoć slavno "rgjavo vrijeme" kao i neprestano "nemirno more", a na koncu se ukupni rgjavi utisak, koji se ne da izbrisati, zaslagjuje svečanim uvjeravanjem, da će akcije drugoga puta stalno ispasti za rukom. No da se više ne vjeruje pravo u ta obećanja, dokazuju na prvome mjestu glasovi engleskih novina, u kojima se još vrlo malo može da nagje što od njihova nekadanjega razmetanja. No i u ruskoj štampi, kojoj je naravno u tome mnogo teže, sijne katkada kakva izjava, koja je neobično čudna. Uopće se može ustvrditi, da Rusi raznim oblicima naglašuju, da sama Rusija mora pristupiti k riješenju pitanja o dardanelskome tjesnacu i da se pri tome ne smije osloniti na svoje saveznike.

oružje domobranstvo koje nije služilo, imala bi se kod vojene uprave nastojalo da se najveće koliko toliko da popune te praznine. Tijem se tegobe ove mjere ublaže. Nužna novačenja tako vojenim prilikama pridružuje privredna kriza, će se urediti, da će najprije najmlagje godište tramwayskoga prometa u ruskoj prijestonici; sposobnosti primjenjivati, kako se već razumije, ona sili cio niz vrlo značajnih obrtnosnih pred- drugo mjerilo nego li je bilo ono na dosadašuzeća da sasvijem ili djelimice obustave svoje njim novačenjima. promete, što opet vodi za sobom i drugih zapleta. U kratko: strijela se povratila na strijelce. Slični su se dogogjaji zbili u Engleskoj, gdje Engleske novine o općem položaju

uz to zamašita radnička besposličenja zamršuju položaj, tako da tu već zapinje proizvodnja ratnoga materijala. Trojni je sporazum mislio, središnje vlasti časnom borbom u oružju, da će ih upropastiti sa ekonomijske strane i tijem da će ih savladati; mjesto toga pak vidimo da u državama Trojnoga sporazuma postaje sve to dubljom i to širom jama, koju su one htjede nama iskopati. Prema zadnjim vijestima radnički pokret u Engleskoj zahvaća take razmjere, koji su kadri da bace Vladu u vrlo ozbiljne neprilike; vijesti su pak o privrednim pogreške. Prava akcija ima da započne tek sada. prilikama u Rusiji vrlo turobne, dok nam o Francuskoj pruža sliku značajna rubrika socijalističkoga lista: "Cinjenice, koje govore".

Ako sada, kad se skoro navršuje deveti mjesec otkad je rat buknuo, pogledamo na ono, za čim su naši protivnici težili, i na ono, što nijesu zadovoljni Englezima, a ni Englezi Rusima. su postigli, moramo biti zadovoljni. Ovaj izmijenile; pače naprotiv. Značajna je doista i znamo da će biti i težih i crnjih i da će trebati činjenica što sada počinje i kritikovanje samoga podnijeti, neizrecivih napora, strašnih žrtava sebe, pa kada organ Edvarda Greya izjavljuje u prije nego postignemo uzvišenu nagradu. Ali svome uvodnome članku, da se preduzeće u svaki dan što progje jača naše pouzdanje i Dardanelima bilo zapodjelo sa vrlo nedovoljnim naše uvjerenje, da ćemo pobjediti u ovom ratu, razmišljanjima i da su se počinile teške pogre- za kojim nijesmo išli, a koji je zločinačka,

> Ministar predsjednik grof Stürgkh o proširenju dužnosti službe u Narodnom Ustanku.

> BEČ, 23. Novine javljaju, da je Ministar predsjednik grof Stürgkh izjavio odaslanstvu

> pogje mu za rukom da nagje i svoju pukovniju, pošto je gotovo mjesec dana proveo u ruskom sužanjstvu. Desetnik Pavlić odlikovan je za ovaj dokaz vjer-

nosti srebrnom medaljom II. razreda za hrabrost. Lord Kitchener novači.

Već je proteklo dobrano vremena, otkako je lord Kitchener bezbrižno bacio u svijet preuzetnu vijest o "milijunima" engleske vojske, a da mu još uvijek nije uspjelo drugo, no tek da - požali, što se malo zaletio pred rudo. Ali kako plemeniti lord osjeća svu težinu svoga obećanja, što bi ga morao barem donekle da iskupi, to on nije sustao iza prvih poraza, koji su ga zadesili na polju novačenja, već se radije utekao raznim doskočicama, kojima bi htio da John Bulla prometne u vojnika. I ri tom je značajno, da se već i ne obraća na imućniji stalež i na odličnije gragjanstvo, već da je svoje mreže u novije vrijeme razapeo poglavito megju siromašnijim slojevima, šta više, i megju najbjednijim življem Medland Halla. Na konjskim utrkama u Liverpoo u bili su takogjer uregjene posebne pisarnice, gdje se amerikanskom reklamom i patriotskim deklamovanjem nastojalo čednije klase sportskog općinstva zagrijavati za uniformu engleske vojske, ali i tu je neuspjeh bio upravo besprimjeran, i najtiši šapat "bookmakera" slušao se pozornije i ozbiljnije, no najbučniji patriotski izlivi Kitchenerovih agenata. Lord se u neprilici utekao i bogatašima, ali ne možda da on njih novači, već da oni njemu novače. I izdao je proglas, što ga je donio "Morning Post", koji doslovno glasi ovako:

"Pet pitanja porodicama, koje imadu muške služinčadi.

1. Imate li vi komornika, konjušnika, chauffeura, vrtlara ili lugara, kojemu bi sada bila dužnost da posluži kralja i domovinu?

2. Imate li čovjeka, koji vas za objeda dvori, mjesto da uzme pušku u ruke?

3. Imate li muško čeljade, koje kopa u vašem vrtu, mjesto da u streljačkom rovu premeće lopatom? 4. Imate li čovjeka, koji sjedi na kozliću vaše kočije, mjesto da sjedi na kolima traina?

5. Imate li čovjeka, koji čuva vašu divljač, dok konačno prispio do naših četa. Iza drugog traženja bi bolje učinio, da pazi na zemlju?

ruski gubici, naročito u karpatskim bitkama; a širenja dužnosti službe u Narodnom Ustanku nova pak sazivanja, kojima se pozivlje pod od osamnaeste do pedesete godine života, da

koja postaje sve to očitijom, a koja se iskazuje a zatim starija po redu godišta biti pozvana u oskudici živeža, u skupoći i u obustavi pro- kako na novačenje tako i kasnije na evenmeta. Nestašica uglja, čije je uklanjanje petro- tualnu službu; pri tome će se što je mogućno gradski načelnik grof Tolstoj vrlo toplo zatražio više imati obzira na uzdržavanje ukupnog good Vlade, dala je sada zbilja povoda obustavi spodarskog života, dok će se pri prosugjivanju

- CHICAGO ACTION

"Times" 20 o. m. piše u svome uvodnom članku: Premda se postiglo potpunih mjesnih uspjeha, kada se pokazala nemogućnost da nadvlada ratni položaj malo se promijenio zadnjih šest mjeseci. Na istočnom frontu položaj je dne 20 aprila sa više strana izvanredno sličio onome od 20 oktobra. Ruse će još dosta posla stati prije nego prenesu rat na njemačko zemljište. Bojna linija na zapadnom frontu naliči onoj od oktobra. Ovu činjenicu ne može preinačiti isticanje ogromnih njemačkih gubitaka. A i na dalekim ratištima položaj je slabo napredovao. Službeno snopćenje o dogogjajima u Dardanelima o mnogim stvarima ne govori. Akcija bila je preduzeta svakako nedovoljom nadmoći. Počinile su se teške

Bojevi u Perzijskom Zalivu rastrubljeni su kao slavne pobjede. Činjenica je, da dok smo se mi sma- da uspjeh te dvosedmične akcije ne stoji ni u kakvu trali gospodarima donje Mezopotamije pa smo čak govorili o maršu na Bagdad, dotle su Turci sakupili novu jaku vojsku, koja je izvršila pobočni marš do na jedar ili možebit dva sata od Basore. Službe-no saopceine ne kaže jasno, kako su to Turci iznenada udarili baš u srce naših pozicija, u kojima, ako baš ne bijasmo jaki, a ono bijasmo barem sigurni. visove kod Virove na istok Mezolaborcza a tijem Operacije u Dardanelima nijesu u tome ništa nam je rat nanio teških žrtava, crnih časova; a Osim toga u kratkim službenim izvještajima kazivalo opet zagospodovali nad izlazom klanca, uspostavio je se, da se mala engleska vojna skupina hrabro borila opet stari fronat. Drugu uspješnu navalu izvela je na perzijskom zemljištu da brani pozicije uljanih južna vojska, koja je iznovice osvojila Zvinjin vrh zdenaca admiralstva. Na svim smo područjima ovih ope- na cesti u Skole. Tada su ruski napadaji počeli mato činimo za defenzivne svrhe.

Malo pak što znamo o onome što se zbiva u istočnoj Africi. Indijska štampa hvasta se tim, što će Šiksa, ali nije jasno da li smo zapremili pedalj njemačkog teritorija.

List nasiavlja: I u hvaljenju engleske flote morala bi se nadovezati činjenica, da bojna snaga nje mačke flote sada je veća nego li je bila kad je započeo rat. Što se Engleske tiče, mislimo da se najveća promjena od prošloga oktobra sastoji u smanjenom pouzdanju u Vladu.

Velika vas odgovornost tereti. Ne biste li možda s ležišta i udari u hrapavi kašalj nalik na fijuk, bili voljni svoju osobnu udobnost žrtvovati, te pridonijeti žrtvu za opću dobrobit?

Zapovjedite svojoj služinčadi, da se još danas upiše u vojsku; adresu najbližeg novačkog bureaua možete doznati u svakom poštanskom uredu. God save the King!...

Komentara držim, da ne treba. Ali toliko se mora priznati, da je Engleska veoma obzirna. Ondje se eto smatra u ratno vrijeme i to velikom i dostatnom žrtvom, ako ko pošalje jednoga od svojih slugu, da prolijeva krv za domovinu! Zacijelo će onda gospodaru, koji se jadan morao odreći udobnosti, na koju je navikao, pripasti i eventualno odličje, što ga sluga

Samo što ni sve te molbe, ni obziri ništa ne koriste. I lord Kitchener ide dalje, očajno se hvata svake slamke, šta više, on ne zaostaje ni pred Medland Hallom. "Morning Post" javlja najme i to, da su se agenti novačkih bureau-a uvelike dali na nasilna novačenja u Medland Hallu. Kakvu će pak vojsku moći odande skupiti očajni lord, znadu samo oni, koji poznaju londonski Medland Hall, što leži kraj stepney-ske željezničke postaje, iza poznatog Rotherhithe-tunela. Eto kako jedan engleski novinar opisuje taj konak najveće bijede i nevolje:

"Stojim u velikoj dvorani. Rasvjeta bila je tako slaba, da je trebalo dobrano vremena, dok su mi oči probile tamu. I tada mi je pao pogled na četiri reda dasaka, poredanih tijesno jedna do druge, što su bile posve nalik na otvorene lijesove. I ako sam po savjetu svog pratioca zapalio cigaretu, to mi je ipak gotovo pozlilo, kad sam stao usisavati zrak ove prostorije. U lijesovima zgodnije poredbe nije moguće zamisliti - ležali su pod pokrivačima od crna, navoštena platna ljudi, koji su čitave noći upijali taj strašni zrak. Sedamdeset i pet ljudi ležalo je u toj prostoriji, ponajvećma razgaljenog gornjeg tijela, s odijelom strpanim pod glavu mjesto jastuka. Sve sami stariji, gdjegdje upravo stari ljudi, navorana, od gladi upala lica, kojima je koža u naborima upravo visjela s vrata, a o ćelave, anemične glave tek se ovdje-ondje lijepio po koji razbarušeni, pokadšto posve bijeli pram kose. U prostoriji vladala je tišina, čulo se tek disanje ljudi. Odjedared netko se pridigne vjesno vršenje dužnosti.

RAT.

Karpatska bitka.

Ratni dopisnik "Neues Wiener Journala" Juro Bittner, piše o karpatskoj bici ovo:

"Tek sada je moguće dobiti prijegled o nečuvenim žrtvama, kojima su Rusi htjeli da prodru preko Karpata, a da nijesu imali nikakva uspjeha.

Na početku bitke naš se fronat protezao od Konieczne duż Ondave do Banyavölgya, prelazio je tu preko Ondave do Mezőlaborcza i do Lupkovskog klanca. Tu se bio poput kakova bedema pomaknuo preko Cizne pravcem u Baligrod, protegao se onda koso do uzsočkog klanca, gdje mu se pridruživala južna vojska, koja se sastoji od njemačkih i naših četa a koja je držala visove s one strane galičke granice do Danckog vrha i Magure. Onda se fronat opet protezao preko Wyszkowske ceste, iza koje se opet tjesnije priljubljivao uz granicu sve do Bistrice, gdje je prestajao pravi karpatski fronat a počinjao fronat vojne skupine Pflanzer-Baltin, koja djeluje u Bukovini.

Prvi provalni pokušaj preduzeli su Rusi vanredno nadmoćnim i sasvijem svježim silama. Taj je pokušaj bio uperen protiva duklanske uvale, a svršio je tijem da su Rusi osvojili neznatno zemljište, tako da je mjesto Zboró, koje je bilo pet kilometara iza našega fronta, sada neposredno pred našim frontom. I ako su Rusi na strmim, snijegom prekritim brdima žrtvovali na hiljade svojih ljudi, nijesu mogli da uznapreduju. Stoga su uperili glavnu navalu na pomenutu uzmaknutu tačku našega fronta, koja je uslijed povlačenja duklanske pruge bila još više izložena. Tu je bijesnio boj 14 dana. Bez prestanka su Rusi tjerali nove sile na fronat i na bokove, ne štedeći ni malo ljudi, kada bi im se redovi bili prorijedili. Napokon su se naši povukli na potez Zellö-Juhászluk-Patak Ofalu, pak su tijem Rusi dobili tako neznatan prostor, razmjeru sa žrtvama.

Treća faza bitke počela je tijem da su Rusi pokušali prodrijeti u dolinu Laborcze. Taj snažni udarac bacio je naše redove natrag za jedno osam kilometara, tako da smo iz početka izgubili Mezölaborcz; ali poznata protunavala, kojom smo osvojili racija mi sada uistinu u defenzivi. Ako napadamo, laksavati. Pošlo im je doduše za rukom, da navalom s boka prodru u dolinu Unga, ali je sjajni nasrtaj Dürrfel

dove brigade naskoro opet uspostavio stari položaj. Uslijed dužine fronti i neprekidnog mijenjanja se njemačka istočna Afrika preobratiti u koloniju njegova brdovitoga zemljišta našim četama doduše nije moguće ocijeniti ruske gubitke; ali iz neutralnih se izvora doznaje, da su jednomjesečni bojevi na ruskoj strani učinili nesposobnim za rat više od pô milijuna ratnikā.

> Uspjeh je tijeh nečuvenih žrtava ovaj: Na duklanskoj uvali i kod Baligroda naši su se povukli za nekoliko kilometara; na ostalome frontu mi smo održali naše položaje, a u dolini Laborcze i na po-

što mu već tko zna otkad kida pluća. I sad ih se više pomaklo; neko osobito talasanje prohujilo je čitavom prostorijom i sad već više njih kašlije. Kraj nas se netko pridigao s "kreveta" i stao u polutami krpati kaput.... Doskora opet sve utihne i tek tihi šum disanja prelije se velikom dvoranom".

Takav je evo Medland Hall, to jedino besplatno noćno utočište najbjednijih eksistencija Londona. Jer megju vojnicima bijede postoje stepeni. Ima ih dosta, koji mogu barem šest, ili četiri pennya zaslužiti na dan da uzmognu u kojem whitechapelskom noćnom konaku, tako zvanom "doss house-u" platiti krevet. Stanovci Medland Halla zastupaju najniži stepen. Nemaju ni toliko energije, da pribave četiri pennya, te zato detektivi redovno i ne traže u Medland Hallu zločince i ubojice. Ovi bijedni ljudi ne mogu već krasti; jadni su to nemoćnici, kakovi se mogu naći samo u velikom gradu poput Londona. Njihovo se životno doba kreće izmegju osamnaest i osamdeset godina, u svim stepenima ljudskog života i izgladnjelosti. I tu novači Lord Kitchener svoj vojsku!

Odvažne telefonistice.

Za posljednje provale Rusa u Memel dokazale su činovnice ondješnjeg poštanskog ureda osobitu odvažnost. Bilo je to u noći od 18 na 19 marča. Rusi su vec ulazili u grad, a pet telefonistica odlučilo je ostati u centrali, dokle god budu mogle ustrajati. Neprijatelj je već ušao u grad, a one su vršile svoju službu, kao da se ništa ne zbiva, spajajući razne pretplatnike i podržavajući svezu sa izvanjskim telefonskim uredima. Oko 9 sati u večer dozvao je general Hindenburg telefonsku centralu memelsku i jedna ga je telefonistica izvijestila o ulazu Rusa. Hindenburg se je zadivio toj savjesnosti i pitao telefonisticu za ime. Kašnje su telefonistice iskopčale svjetiljke i kraj spuštenih zastora ostale su u centrali sve do tri sata u jutro, dakle punih osam sati iza ulaza ruskih četa, a tada su neopažene izašle iz zgrade. Nakon što su Rusi protjerani, posjetio je Memel princ Joakim i tom zgodom onoj, koja je Hindenburgu javila ulaz Rusa, uručio srebrnu narukvicu sa urom, a svim ostalim odlikovanja, te je javno pred svimo generalima i civilnim činovnicima pohvalio njihovo odvažno i sa-

Ratni položaj

Cini se da je tijek zadnjih dogogjaja rastrijeznio svijet i u Rusiji i otvorio mu oči, jer u ruskim objavama i prikazima očito izbija na vidik težnja, da se izvuku iz onoga neugodnoga labirinta, u koji su svojim vijestima o pobjedama zapali službeni činioci, u koliko im je povjeren zadatak da obavješćuju javnost. O raspoloženju u Rusiji stigla su neka zanimljiva saopćenja, koja obilježavaju prilike u ruskoj carevini i koja poka-

Akcije u Dardanelima i u Bosforu, s kojima

Kao što je pojmnjivo, o unutarnjim se prilikama u Rusiji čuje tek malo što. Iz službe-

PABIRCI

Bijeg jednog Hrvata iz sužanjstva.

Koji odličan duh vlada u našim četama, razabira se iz tolikih slučajeva, gdje naši zarobljeni vojnici, čim im se pruži pogodna prilika, bježe iz zarobljeništva, te se uz najveće opasnosti vraćaju svojim

U povijesti slavonske ulanske pukovnije br. 12 zauzimat će počasno mjesto bijeg desetnika Stjepana Pavlića, koji se je spasio iz ruskoga sužanjstva u vrlo teškim prilikama. Kozačka izvidnica, koja se sastojala od petnaest momaka, zarobila ga je, kad je kao dojavljivač nosio pismenu zapovijed jednom odijeljenju. No prije nego sto su ga Kozaci pograbili — on je pismenu zapovijed progutao... Pavlića plemeniti neprijatelji svez ma otpratiše preko Visle, a onda ga s drugim zarobljenicima odvedoše k ruskom zapovjedništvu u Tarnow. Ondje ga uzeše strogo ispitivati. Jedan je pače ru ki general u najčistijoj hrvaštini stao od njega ispipavati tajne, da kaže sve što zna o austro-ugarskoj armeji.

Pošto je Pavlić neko vrijeme proveo u Tarnowu, bio je s ovećim zarobljeničkim transportom otpraćen u Dembicu. Za vrijeme zatočenja neprestano je mislio, kako bi umaknuo, a na željeznickoj stanici toga grada pruži mu se zgodna prilika. Ruska momčad bila je baš nečim drugim zaokupljena, tako da je našem desetniku pošlo za rukom šmignuti.

U prvi mah sakrio se je u jednoj susjednoj kući, gdje je našao i jedno civilno odijelo. Navukao ga je preko svoje ulanske uniforme i krenuo da traži svoju pukovniju. Svaki čas zaustavljale su ga ruske izvidnice i progonile ga kao sumnjivca. U neprestanoj opasnosti, da će kao uhoda biti obješen, prispije konačno u Duklu. No najteži dio puta imao je sada tek da prevali. Pokušao je kao bezazleni putnik proći kroz ruske straže, koje su bile postavljene na jugu gradića Dukle. Najprije ga odbiju, a kad su posumnjali za njega, htjedoše ga uhvatiti pa pojuriše za njim. Pavlić ugje tada u jedno selo, koje Je bilo krcato Rusima; zaplijeni jednog kozačkog konja i projuri na njemu kroz ruske straže, dok nije

ške, to je rečeno iz duše Rusa, koji i onako u mrska obijest naših neprijatelja razuzdala.

dručju južne vojske Rusi su znatno bačeni natrag. I bjedu možemo da razaberemo i iz izjava našega pro-Iz svih znakova se vidi, da se sami Rusi osjećaju izmorenima, te uvigjaju, da svoje ofenzivne sile moraju zamijeniti novim četama.

Što su Rusi radili svojim ljudskim materijalom da postignu cilj, za kojim se naprežu već devet mjeseci, to nadilazi sve što je ovaj rat do sada donio. U Karpatima se na strmim obroncima mrtva tjelesa ruskih vojnika gomilaju kao nova brda. Na nekim je mjestima gotovo nesnosnan zadah tijeh mrtvih tjelesa. A kroz mjesece neće se moći uklonuti ovi žalosni svjedoci očajne ruske borbe, jer nije moguće u dogledno vrijeme pokopati one stotine hiljada palih

Ni općenite se posljedice pobjedonosnog odbijanja ove do sada najveće i najkrvavije ruske navale još ne mogu pregledati".

Karpati grob ruske vojske.

Gradačka "Tagespost" donosi ovaj izvorni telegram iz Stockholma

A Profit of the Area of the Control of the Area of the

"Obilježje je karpatske bitke nečuveno uništavanje ljudskog materijala na ruskoj strani. Gubici, koje je ondje pretrpjela ruska vojska za tri velike ruske ofenzive, prikazuju se upravo basnovitima, tako da ih može podnijeti samo zemlja kao Rusija sa 160 milijuna stanovništva. Već su bili izvanredno golemi gubici pri opsadi Przemysla, ali gubici u karpatskoj bici daleko natkriljuju sva moguća predočenja. Uz to valja imati na umu broj ruskih zarobljenika, koji su dopali ruku saveznika; a taj je broj nadmašio 150.000

Prema engleskim i francuskim izvještajima imali su Rusi oko pô milijuna mrtvih i ranjenih. Već pri prvoj ruskoj ofenzivi u Karpatima, koja je počela u novembru, Rusi su izgubili preko 150.000 ljudi, jer su svom silom htjeli da savladaju austrijsko-ugarsku vojsku i probiju njezinu prugu. Svi su se ovi pokušaji megjutijem izjalovili, i ako je ruska vojna uprava bez prestanka slala na ratište nove vojne zborove protiv austrijsko-ugarskih pruga. Izdalo se geslo, da se bez obzira na gubitak ljudi mora pokušati provala, jer je prijeko nužna za pobjedu.

Nečuveni gubici Rusa prigodom prve ofenzive prisilili su vojno vodstvo, da u decembru obustavi ofenzivu, eda uzmogne popuniti vojsku. Već sama činjenica, da je proteklo nekoliko sedmica, dok su Rusi mogli sasvijem prijeći na ofenzivu, posvjedočuje njihove nećuvene gubitke. O Božiću bili su Rusi opet došli tako daleko, da su mogli iznovice započeti ofenzivu. Za pet sedmica oborili su se u osam ili deset pruga na austrijsko-ugarsku i njemačku vojsku, pri čemu su htjeli da poluče isto što i prvom ofenzivom; ali ni ta navala nije dovela do uspjeha. Ludo rasipanje ljudskih života opet se izvršilo. Čitavi su se zborovi bacali uzamanice na ratište; pred austrijskougarskim položajima gomilali su se pravi tornjevi lešina. Početkom februara ova nečuveno golema ruska vojska bila je opet tako smanjena, da se morala povući. Ispadak druge ofenzive bio je prema engleskim listovima gubitak od 200.000 ljudi.

Treća ofenziva započela je, pošto su Rusi popunili novim četama snažno prorijegjene svoje redove. Od prvih dana marča do sada bili su ruski gubici vrlo veliki; broj zarobljenika od dana je u dan rastao, tako da su ruski gubici u marču nadmašili

Iz toga se može razumjeti, zakljućuje stockholmski "Dagbladet", jedini švedski list koji vojeni kriti-

čari i u Rusiji navode, da je karpatska bitka, grob njem ili poremećenjen državnih telegra telefona) Kako uz to zvuče uvjeravanja "Ruskog Invalida"

koji javlja iz Petrograda, da se ruska vojska nalazi u periodu već pripravljenih operacija za pohod u onom pravcu, koji će se nastaviti i koji neće skrenuti od puta, koji vodi u Berlin, a to je i pravi cilj? Kakvim stranputicama bi htjeli iz Petrograda u Berlin? Jesenas su Francuzi javljali, da će Rusi preko Königsberga i Thorna zadati Njemačkoj udarac u srce. Kasnije se put u Berlin prebacio pravcem preko Dardanela, a sada bi pravac imao da bude Uzsočki klanac.

Sud švicarskog časnika o ruskim neuspjesima u Karpatima.

"Pester Lloyd" javlja iz Ženeve: Pukovnik Secretan, vojni izvjestitelj "Gazette de Lausanne", potanko raspravlja o sadanjemu stanju karpastke bitke, pa dolazi do zaključka, da je nastupio zastoj u ruskoj navali. Očajno naprezanje Rusa, da se domognu Uzsočkog klanca, razbilo se o ogorčeni otpor saveznih njemačkih i austrijsko-ugarskih četa. General Szurmay, koji je uz nečuvene napore pobjedonosno prebrdio sve zapreke u toj zimskoj vojni, još je u mjesecu februaru oteo Rusima taj važni klanac i još ga drži a, kako se čini, ne misli ga još jednom pustiti iz svojih

Austrijsko-ugarske čete pokazuju od početka rata divnu žilavost, tako da će se sav svijet diviti njihovoj energiji i junaštvu, kada bude kasnije povijest iznijela potankosti karpatskih bojeva.

Zaustavljena ruska ofenziva.

Graz, 21. "Grazer Tagespost" dobila je iz Kopenhagena: "Daily Telegraph" i "Evening News" pišu da se po obavijestima krugova ruskoga glavnoga štaba ruska ofenziva u Karpatima sasvijem zaustavila uslijed nepovoljnih prilika vremena Na svima karpatskim krajevima ima povodanja, koji onemogućuju kretanje četa i odašiljanje municije. Tako je Dnjestar narastao za dvanaest nogu. Zemljište na dugu komadu sliči velikoj močvari. Rusi su uprli svoje glavne napore u pograničnome odsjeku borbe na pruzi od Telepocza do Zuele. Na ostalome karpatskome frontu može se očekivati da će se mirovati za više sedmica.

"Grazer Tagespost" dobila je uz to iz Ženeve: Naročiti dopisnik "Temps-a" javlja iz Petrograda, da kravljenje snijega onemogućuje za neko vrijeme velike operacije u Karpatima i na istočnome ratistu, koje su se u ostalome morale obustaviti zbog umora četa i zbog nužde da se snage iznovice okupe.

Razmještanja iza ruskoga fronta.

Graz, 21. "Grazer Tagespost" dobila je iz Beča: Čini se, da se žestoki ruski napadaji u kraju uzsočkoga klanca, koji daju obilježje sadanjemu stanju na tome dijelu ratišta, nalaze u vezi sa značajnim dogogjajima iza neprijateljskoga fronta. Treba sačekati pak da se dozna kakvi su ti dogogjaji i kakvim svrhama imaju da posluže.

Za sada treba da budemo zadovoljni radosnom činjenicom, da su se sve neprijateljske ofenzivne provale izjalovile. Rusko naviještanje duge stanke u operacijama na Karpatima može da zavara samo lakovjerne. Mi smo megjutijem na oprezu i gotovi smo da odmah običnom silom doskočimo svakoj neprijateljskoj kretnji. Ne može se poreći pobjeda naše vojske i njemačkih četa u karpatskoj bici. Tu po- l nadmašuje kruna 2000 (dvije hiljade).

tivnika. Neprijatelj je potučen, ali se borba nastavlja; ona će se morati proslijediti sve dok potpuno ne savladamo neprijatelja. U nas ima značajnih preduvjeta za sretno produženje vojne.

Ima nekoliko dana da se biju živi topovski bojevi u južno-istočnoj Galiciji. Ratni će ih vještaci smatrati početkom novih velikih bitaka, a čini se, da zamašita razmještanja iza ruskoga fronta opravdavajo njihova očekivanja.

Odredbe prijekog suda kod vojske na polju

Naredba c. i k. višega zapovjedništva vojske od 16 marča 1915 Op. Br. 32.183).

Sjedište višega zapovjedništva vojske, 16 marča

Na djelimičnu izmjenu i dopunu odregjenja, koja postoje kod vojske na bojnome polju u pogledu prijekoga suda, i poradi lakšega prijegleda dotičnih naredaba nalazim da izdam ovaj sastav na općenito proglašenje u području vojske na polju

Kao viši zapovjednik vojske naregjujem prema § 481, odsj. 2 vojenoga kaznenoga postupnika proglašenje prijekoga suda:

Prema osobama gragjanske ruke u unutarnjosti.

A) U krajevima, što spadaju u područje vojske na bojnome polju, kraljevina i zemalja zastupljenih u Cesarevinskome Vijeću, u koliko se mjesto čina i presugjivanja nalazi u području vojske na bojnome

a) prema osobama, koje su naredbom Ukupnoga Ministarstva od 25 jula 1914 (L. D. Z. br. 164) na osnovu § 14 vojenoga kaznenoga postupnika i Cesarske narodbe od 25 jula 1914 (L. D. Z. br. 156 (N V Bl. 38, komad iz 1914) podvrgnute vojenoj kaznenoj sudbenosti, zbog:

1. zločinstva neovlaštenoga kupljenja vojnika (§§ 306 i 307 vojenoga kaznenoga zakona),

zločinstva zavogjenja ili pomaganja u povredi obaveze pod zakletvom vojene dužnosti (§§ 314 i 316 vojenoga kaznenoga zakona),

3. zločinstva uhodarenja (§ 321 vojenoga kaznenoga zakona) i drugih radnja protiv državne ratne snage (§ 327 vojenoga kaznenoga zakona), 4. zločinstva veleizdaje (§ 58 općenitoga kazne-

noga zakona). 5. zločinstva uvrede Veličanstva (§ 63 općeni-

toga kaznenoga zakona), 6. zločinstva ometanja javnoga mira (§ 65 opće-

nitoga kaznenoga zakona) 7. zločinstva ustanka (§ 73 općenitoga kazne-

8. zločinstva javnoga nasilja zlobnim oštećivanjem željeznica, napravá koje tu spadaju, přijevoznih sredstava, strojeva, sprava ili drugih predmeta što služe za njihov promet (§ 85:c općenitoga kaznenoga

9. zločinstva javnoga nasilja zlobnim radnjama ili propustima, koji budu pri osobito opasnim prilikama počinjeni na željeznicama (§ 87 općenitoga kaznenoga zakona),

10. zločinstva javnoga nasilja zlobnim oštećiva-§ 89 općenitoga kaznenoga zakona),

11. zločinstva javnoga nasilja po §§ 85 i 87 općenitoga kaznenoga zakona u drugim slučajevima, što nijesu naznačeni u tačkama 8 i 9, i zločinstva paleža (§ 166 općenitoga kaznenova zakona) bodo kažnjive radnje počinjene na kome vlasništvu koje pripada vojenome ili domobranstvenome eraru, ili se nalazi pod njegovom upravom ili u njegovu prometu, ili pak uz ugrožavanje osoba vojske, ratne mornarice, domobranstva, narodnoga ustanka, koje se nalaze u aktivnome služenju, na organima poljskoga oružništva ili na drugim osobama što pripadaju svezi oružništva, u koliko se ove zadnje osobe nal ze u vojeno ustrojenoj službi za obezbjegjivanje željeznica ili telegrafà (telefonà) ili pak u vojeno ustrojenoj službi za štićenje granice (obala).

12. zločinstva umorstva (§§ 134 i 135 općenitoga kaznenoga zakona), ubojstva (§§ 140-142 općenitoga kazneaoga zakona), grabeža (§§ 190 i 196 općenitoga kaznenoga zakona), budu li ove kažnjive radnje počinjene na osobama vojske, ratne mornarice, domobranstva, narodnoga ustanka, što se nalaze u aktivnome služenju, na organima poljskoga oružništva ili na drugim osobama što pripadaju svezi oružništva, u koliko se ove zadnje nalaze u vojeno ustrojenoj službi za obezbjegjivanje željeznica ili telegrafà (telefona) ili u vojeno ustrojenoj službi za štićenje granice (obale),

13. zločinstva potpomaganja sakrivanjem ili drugim kakvim igjenjem na ruku kome bjeguncu (§ 220 općenitoga kaznenoga zakona),

Kažnjivima radnjama što su navedene u tačkama 11 i 12 ima se i tada postupiti po prijekome sudu, kada bi jedna i ista radnja bila počinjena ne samo na tu naznačenim osobama, na tu pomenutome vlasništvu ili uz ugrožavanje tijeh osoba, nego i na drugim osobama, na njihovu vlasništvu ili uz ugrožavanje drugih osoba;

b) prema osobama gragjanske ruke koje su Cesarskom naredbom od 4 novembra 1914 (L. D. Z. br. 307 N V Bl. 51, komad iz 1914) podvrgnute vojenoj sudbenosti pod uvjetom, da kažnjive radnje budu počinjene poslije nego stupi na snagu ova naredba na kome području, u kome je sudski dvor prve molbe, koji bi bio pozvan za redovnu sudbenost, obustavio svoju radinost uslijed ratnih dogogjaja, zbog:

1. zločinstva umorstva (§§ 134 i 135 općenitoga kaznenoga zakona), ubojstva (§§ 140-142 općenitoga kaznenoga zakona), grabeža (§§ 190 i 196 općenitoga kaznenoga zakona) i paleža (\$§ 166 općenitoga kaznenoga zakona) i u onijem slučajevima, u kojima ne prijeti prijeki sud naprosto već po odredbama pod II. A. a, br. 11 i 12 ovoga proglašenja,

2. zločinstva kragje (po § 174: l. općenitoga kaznenoga zakona),

a) ako je lupež bio snabdjeven oružjem ili drugim kakvim orugjem koje je opasno po ličnu bez-

b) ako se, kad je bio zatećen pri kragji, poslužio pravom silom ili opasnom prijetnjom protiv osobe, eda se uzdrži u posjedu ukradene stvari, ili

c) ako je kragja bila izvršena za kakva požara, nevolje od vode, ili koje druge javne tjeskobe ili tjeskobe koja je zadesila naročito pokradenoga, a iznos kragje, izvršene u jednome ili u više mahova,

Osobite odredbe uz II.

A. Radi tačna vladanja ističe se, da vojeni sudovi imaju da primijene zbog zločinstva protiv državne ratne snage pod II, A. a, br. 1-3 vojeni kazneni zakon, zbog zločinstva pod II, A. a, br. 4-13 i b, 1 i 2 općeniti kazneni zakon od 27 maja 1852 (L. D. Z. br. 117) osvréuéi se pri tome na izmjene ovoga kaznenoga zakona što su izvedene zakonom od 9 aprila 1910 (L. D. Z. br. 173).

A. b) Ističe se, da je po Česarskoj naredbi od 4 novembra 1914 (L. D. Z. br. 307) zločinstvo kragje po § 174, I. c općenitoga kaznenoga zekona samo tada podvrgnuto izuzetnoj vojenoj sudbenosti, kada vrijednost dobra, koje je činilac ukrao ili pokušao ukrasti, nadmašuje iznos od kruna 50 (pedeset)

Primjećuje se, da se izvršenje kazne osoba gragjanske ruke, koje su osugjene od poljskih sudova na kaznu zatvora koja nije veća od godine dana, u kraljevinama i zemljama što su zastupljene u Cesarevinskome Vijeću ima izuzetno prema dopisu c. i k. Ministarstva rata, odsj. 4 1 br. 90 od 8 januara 1915 (nar. od 11 januara 1815, br. 8342) zbiti u tamnicama pokrajinskih sudova u Tropavi i Brnu i u tamnicama ratnih sudova u Ug. Gradištu i Iglavi, poradi čega se kažnjenici imaju predati pomenutim tamnicama sa ispuštanjem kaznenoga listka i jednim prijepisom

Madvojvoda Friedrich, feldmaršal s. r.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Naši bojevi u ruskoj Poljskoj i Galiciji.

BEČ, 23. Službeno se objavljuje, 23 aprila: Opći je položaj nepromijenjen. Na karpatskom frontu bili su se pojedinački topovski bojevi, u koji ma je naša artiljerija uspješno djelovala u odsjeku Nagy-Polany a njemačka kod Kozlove. Pred položajima na Uzsočkom klancu, pošto je bio odbijen ruski juriš, vlada sarazmjerno mir. Svi zarobljenici potvrgjuju teške neprijateljeve gubitke. Na istok klanca pilo je jučer osvojeno jako neprijateljevo uporište. U južno-istočnoj Galiciji i Bukovini nema promjena.

Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Iz stana ratne štampe.

BEČ, 24. Javlja se iz stana ratne štampe: Pošto je sada zaustavljena i treća silna provala ruskih gomila, kratak prijegled biće zanimljiv, kako se u tijeku mnogih dugih borbi razvilo osvajanje zemljišta na obe strane. To se objašnjuje frontom, koji savezne bojne snage zauzimlju sada, a na kome se neprijateljske pruge uopće nalaze jedna prema drugoj na malenoj udaljenosti. Ne osvrćući se na pojedine skupine, koje su Nijemci izmakli na rusko područje, eda zaštite memelski i tilsitski kraj, taj se fronat proteže od Njemena u skoro sasvijem zatvorenoj pruzi pak do rumunjske granice na istok Czernowitza. Fronat je na sjeveru znatnim komadom pomaknut preko granice istočne Pruske, zatijem siječe zapadno područje ruske Poljske, tekući uopće uzduž Bzure, Rawke i Nide, na dva nejednaka dijela, od kojih je daleko veći dio u rukama saveznika, pak prelazi na jug Visle na galičko zemljište. Tu donji Dunajec, Biala i pruga, koja se proteže u kraju Kunjecnoga sedla, prave odsjek, koji luči zapadnu Galiciju, koja se nalazi u našim rukama, od srednje i istočne Galicije.

Sad se fronat okreće prema istoku i ide uopće po Karpatima. Ove planine ne smijemo sebi predstaviti kao cjelovitu kosu visova, nego kao široku zonu, punu mnogim obroncima i visovima, koja i s ove i s one strane ugarske granice pruža mnoštvo povoljnih položaja. Poslije dugih bojeva bilo je Rusima potpuno spriječeno da provale u kraj nizine Dukle, te su se ovi morali zadovoljiti vrlo neznatnim pomicanjem svojih položaja na ugarskom zemljištu do linije Zboro-Sztropko-Virava. Dalje na istok fronat ide ciko ugarske granice, da skoro prijegje na galički teritorij, pak da se na sjevero istok Horodenke uhvati Dnjestra, napokon da obuhvati cijelu Bukovinu s izuzetkom malog trokuta kod Novosjelice na istok Czer-

Ono što su Rusi stekli, svodi se u stvari na one djelove istočne Galicije, koji su po bitkama kod Lavova bili prepušteni neprijatelju. Velika druga ruska ofenziva nije im ni to dala, da u svom opsegu obezbijede one dijelove ruske Poljske, koji leže na zapad Visle; suzbijanje neprijatelja imalo je pače za posljedicu, da nam je morao prepustiti velik dio toga zemljišta. Jedini uspjeh, što je postigao ovom ofenzivom, bilo je konačno zauzimanje položaja na Dunajcu, dok njegova ostala osvojenja iz one ratne faze, biva ugarsko zemljište do Homonne i posjed Bukovine, bile su mu brzo opet oteta. Treća velika ofenziva donijela je u stvari Rusima zapremljenje jednog pojasa od pet do deset kilometara širine u kraju nizine Dukle; ali svi napori da opet zauzmu Uzsočki klanac, ostali su bez uspjeha.

Bojevi njemačkih četa. Sjajni njemački uspjeh na sjever Yperna. Zarobili preko 1600 ljudi.

BERLIN, 23. Wolff Bureau javlja: Veliki glavni stan, 23 aprila. Zapadno bojište.

Jučer u večer provalili smo iz našeg fronta na Steenstraate na istok Langemarcka prema neprijateljskim pozicijama na sjever i sjevero-istok Ypres-a. U jednoj navali naše čete prodriješe u širini od devet kilometara, sve do visova na jug Pilkena i u isto vrijeme na silu su prešle preko Ypreskog konala kod Steenstraata i Hetsasa, gdje su zauzele položaj na zapadnoj obali. Bila su zauzeta mjesta Langemarck, Steenstraat, Hetsas i Pilken. Zarobljeno je najmanje 1.600 Francuza i Engleza i oteto 30 topova, megju kojima četiri engleska teška topa.

Izmegju Meuse i Moselle bili su se živahni artiljerijski bojevi. Francuzi prodriješe izmegju Ailly i Apremont-a na pojedinim mjestima u naše najpred- umjetnika, koji izgleda da će sjajno ispasti.

nije opkope; ali su djelimice bili opet izbačeni. Bojevi iz bliza još se biju.

Istočno bojište. Na istoku položaj se nije promijenio.

Vrhovna uprava vojske.

Nijemci bombardovali Ypern.

PARIZ, 24. "Temps" prima iz Hazobroucka: U noći 21 o. m. Nijemci su žestoko bombardovali Ypern. Materijalna je šteta znatna; mnogo je osoba ozlijegjeno i ranjeno.

Krstarenje njemačke flote na Sjevernome Moru.

BERLIN, 23. (Službeno). Njemačka flota za duboko more u zadnje je doba više puta krstarila po Sjevernome Moru i pri tome se zalijetala do u engleske vode. Ni na kojoj se plovidbi nije susrela sa engleskim pomorskim bojnim snagama.

"Taube" bacila bombî na Amiens.

PARIZ, 24. "Agence Havas" javlja: "Taube" je preletjela u četvrtak iz jutra preko Amien-sa i bacila dvije bombe. Dvije su osobe ozlijegjene.

Francuske lagje bombardovale željeznički most kod Gaze.

CARIGRAD, 23. "Agence Milli" javlja: Francuske lagje što krstare pokraj sirijske obale uzalud su pokušale da razore most hedžke željeznice kod

Bugarski odgovor na ruske prijetnje.

SOFIJA, 23. Na prijetnje ruske štampe, da bi poslanik Savinski ostavio Sofiju i da bi se diplo-matski odnosi izmegju Rusije i Bugarske prekinuli, "Dnevnik" piše: "Ruska diplomacija, koju vodi kamarila velikih knezova tromih da misle, ne zna drugo nego prijetiti Bugarskoj šakom. Putujte, gospodine Savinski i nastojite neka se vaši odvjetnici opamete. Naši se putevi razilaze. Recite tamo u Petrogradu, da bugarski narod neće da umre kao izdajica i da sam

Privremeno ukidanje carine na neke živežne predmete.

BEČ, 24. Službeni listovi u Beču i u Budimpeštr objavljuju naredbu, po kojoj se za neko vrijeme stavljaju izvan snage carine na razne predmete, izmegju kojih na zaklanu stoku, perad, divljač, ribu, hljeb, pecivo, tjestivo, meso i povrće.

DALMATINSKE VIJESTI

a superor

Imenovanja.

Predsjedništvo Pokrajinskog Financijskog Ravnateljstva imenovalo je porezne oficijale Antuna 1 etrone, etra Drviša, Jakova Dudana, Marka Subotića, Demetra Dimitri i Jakina Bucchicha poreznim upraviteljima; a porezne asistente Vicka Politea, Hermana Cusmicha, Henrika Orniga, Ivana Lovričevića, Henrika Ljubića, Nikolu Saića i Bruna Mirossevicha poreznim oficijalima.

Zahvalnica vojenog zapovjednika u Mostaru generala baruna Wucherera gradu Dubrovniku.

"U željezno doba sadašnjeg rata, u kojem združena austro-ugarska i njemačka država rame uz rame već evo kroz sedam mjeseci pobjedonosno odolijevaju navali svih neprijatelja, doprinesao je i onaj dio stanovništva plemenitog grada Dubrovnika i pučanstva toga kotara, kome nije bilo dano da sa oružjem u desnici pohrli na bojno polje za cara i domovinu, svoj srdačni dio za obranu najsvetijeg dobra naše zajedničke domovine.

Prožeto svetim ognjem najplemenitijeg patriotskog oduševljenja, stanovništvo je Dubrovnika i njegove okolice bez razlike staleža, čina, dobi i spola, bilo siromašno ili bogato, mlado ili staro, dobrovoljno i svojevoljno polagalo dar na dar na oltar domovine, kao dokaz ljubavi za naše hrabre čete i za ublaživanje tjelesne potrebe junaka, koji su pred neprijateljem ranjeni i oboljeli, i rodbine palih junaka.

Grad i kotar Dubrovnik blistati će u iskazima ove pomoćne akcije vazda kao svijetleći primjer požrtvovne domovinske ljubavi. Vojničko zapovjedništvo u Mostaru časti se kao

vojno teritorijalno z povjedništvo u ime borećih se i za boj spremnih četa u području Dalmacije i Hercegovine, kojima su ljubezni darovi pučanstva većim d jelom bili doznačeni, srdačno zahvaliti kotarskom Poglavarstvů, općinskom Upraviteljstvu i plemenitom pučanstvu grada i kotara Dubrovnika u ime časnika i vojnika područja vojničkog zapovjedništva.

Fridrih barun Wucherer, generalmajor, vojnički zapovjednik".

Za sirote i udove zaslužníh domobranaca 23 pukovnije.

Pisu nam iz Sibenika, 20 o. m.

Poticajem gosp. Karla Böttnera, podpukovnika i zapovjednika Narodnog ustanka dalmatinske domobranstvene pukovnije br. 23 sastavio se na granici bojnog polja naročit odbor iz časništva za sabiranje priloga za sirote i udove zaslužnih vojnika te pukovnije. Ovijeh je pak dana taj odbor iz sabranog novca izručio preko gosp. satnika Ernesta Medina kr. 400 kanoniku V. Karadjoli, dušobrižniku domobranaca u Šibeniku, da ih posalje udovi pok. Anić Šime iz Bokanjca za zasluge, koje je njen pokojni muž stekao u vršenju svoje službe, a koje su uvažili gosp. zapovjednik, časnički zbor i cijela ustaška pukovnija.

I ovo je jedan od toliko biljega, koji očituju pažnju i ljubav, koje vladaju izmegju vojnih starešina i ljudi Narodnog ustanka, na čemu im i čast i hvala.

Za Crveni Krst.

Iz bečkih novina razabiramo, da je gospogja Frieda pl. Vuković, supruga člana Gospodske Kuće Cesarevinskog Vijeća, priredila različite koncerte za ratne uredbe i da je izmegju ostaloga udijelila; zakladi za udovice i siročad poginulih vojnika iznos od 2000 kruna, turskom Crvenom Polumjesecu 1000 kr., a iznos od 1000 kruna našem Crvenom Krstu. Ovaj je zadnji iznos pomenuta gospogja dostavila N. P. gos. Namjesniku za Crveni Krst. Gospogja Frieda pl. Vuković priregjuje i za 22

o. m. koncerat za Ratni fond uhogih i siromašnih

će veli Irene Z Raimon Mayer, branska

vio je r na 18:8 Glavur žena Jo 7:80, C Grčić : Poz

piše se vojnici, njima 1 samo š vljeni s ječima, sa najv branioc i zahva žrtvu-n

na bojr

njihova

oni uv

ljepše o

ljubav Cesaru krvavu prem le prasak ranjenil neprijat tanad, telje i

hvalim

što mar

legja di

živjeti s

dičan p

ime ok

zahvaln taj živi zdravo, da vas junaka, boj opr sestre i i muże prava.

vite sac povjere Cesar i vojnici vojnicir zivaše v zahvaln Rac

vratite

nam uz

stro de Cav. de A che i n i quali ripongo abomin importa

La vedimer ad assid viste es prima p Re dei nos di infra ra da p della st

la prod quantità l'ammir trovano Or guerra stente p stra, ris

getti no

dicheren

nostre s ne della vani, ne pression doveri dire la il loro no anch l'armata e comb

ventù.

pet izbačeni. Bo-

nijenio. uprava vojske.

Ypern. Hazobroucka: U

ko bombardovali mnogo je osoba

ačka flota za duputa krstarila po lijetala do u en-

Sievernome

di nije susrela sa Amiens.

vlja: "Taube" je Amien-sa i bacila

le željeznički i" javlja: Fran-

re obale uzalud e željeznice kod

prijetnje. štampe, da bi la bi se diplogarske prekinuli, sle, ne zna drugo tujte, gospodine vjetnici opamete. u Petrogradu, da dajica i da sam

cu i u Budimza neko vrijeme e predmete, iz-i, divljač, ribu,

neke živežne

JESTI

incijskog Ravna-Antuna 1 etrone, ubotića, Demetra upraviteljima; a mana Cusmicha, Ienrika Ljubića. znim oficijalima.

lnika u Moerera gradu

u kojem zdrua rame uz rame osno odolijevaju i onaj dio staika i pučanstva a sa oružjem u ira i domovinu, eg dobra naše

enitijeg patriotbrovnika i njea, dobi i spola, aro, dobrovolina oltar domore cete i za uoji su pred nee palih junaka. će u iskazima eći primjer po-

ru časti se kao ne borećih se i nacije i Herceičanstva većim aliti kotarskom 1 i plemenitom u ime časnika i tva. najor, vojnički

mobranaca

odpukovnika i atinske domose na granici za sabiranje nika te pukovabranog novca ledina kr. 400 omobranaca u Sime iz Boni muž stekao li gosp. zapo-

pukovnija. koji očituju ojnih starešina i čast i hvala.

a je gospogja spodske Kuće e koncerte za a udijelila; zajnika iznos od secu 1000 kr., n Krstu. Ovaj avila N. P. gos.

egjuje i za 22 i siromašnih

Za Crveni Krst.

Pišu nam iz Sibenika, 22 o. m.

U nedjelju 25 o. m. u kazalištu Mazzoleni biti će veliki koncerat za Crveni Krst. Sudjeluju: gdica Irene Zaccaria, gdja Luiza Krainer, gdjice Rina i Sylva Raimondi; profesor Otakar Šimak, kapetan Siegfried Mayer, Evaristo Lorenzini, gragjanski orhestar i domobranska fanfara. Upravlja maestro g. Petar Zuliani.

Uskrsni dar za naše vojnike.

M. P. župnik Potravlja, o. Stjepan Grčić, dostavio je ratnom pomoćnom uredu c. k. Namjesništva kruna 18:80. Dopriniješe: Majić Marija žena Ante kr. 2, Glavurdić Angja žena Pilipa kr. 1, Domazet Manda žena Josipa kr. 1, sakupljeno u crkvi u škrabici kr. 7:80, Crkovinarstvo sv. Pilip-Jakova kr. 3, o. Stjepan Grčić župnik kr. 4.

Pozdrav našim ranjenim vojnicima u zavodu Sv. Dimitrija.

U četvrtak 22 o. m. u 6 sati poslije podne sakupiše se v velikoj dvorani zavoda Sv. Dimitrija ranjeni vojnici, da prisustvuju svečanosti, koja se održala njima u slavu. Vojnici dogjoše praćeni od gospogja, koje posvećuju svoje vrijeme, da m rane njeguju.

Držala se ista predstava koja i prošle nedjelje, samo što su poslije Cesarevke ranjenici bili pozdravljeni sa strane pitomice Zorke pl. Paitoni žarkim riječima, koje ih ne malo ganuše do suza. Vojnici su sa najvećim zanosom slušali svaku riječ ovoga govora:

"Zdravo sinovi slobode, zdravo hrabri borci i branioci naših prava! Pozdravljamo vas, braćo naša, zahvaljujemo vam, što ste život svoj zalagali kao žrtvu na oltar otadžbine.

Već je od vjekova naša zemlja slala svoje sinove na bojne poljane, slala ih po junačku slavu. Krv se njihova prolivala po bojištima širom Evrope; ali su oni uvijek, ovjenčani lovorom, pozdravljali nove, ljepše dane.

I vi, slavni pitomci naših predjaka, pokazaste ljubav i nepromjenjivu vjernost našemu premilom Cesaru i odazvaste mu se, kada vas je pozvao na krvavu borbu. Vi ustadoste rado na obranu našega prem lostivog Vladara i svetoga ognjišta.

Nijeste se osvrtali na plač i lelek, viku i vapaje, prasak ognja, vitlove dima i popela i zapomaganje

Nijeste sustali, kad vam se pokazao gorestasni neprijatelj i pričinjao vam se kao da raste do nebesa kada se orila topovska jeka, siktale sablje, zviždala tanad, čuo jauk i vika, kada su mnogi i padali.

Slava palim junacima! Vi vidjeste braću, prijatelje i drugove, koji slavno padoše za slobodu našu

Evo nas zato, evo nas sviju da im danas zahvalimo na njihovu velikome djelu. Oni padoše. Pa što mari ako su za koju godinu, ili koji mjesec, ili koji dan skratili svoj život? Smrt je svakome iz legja drûga. Ali njima ime neće poginuti, nego će živjeti slavno neumrlo u ustima i uspomeni roda kao dičan primjer kasnijim naraštajima. Zvijezdama će im ime okovati, slaviće ih do sudnjega dana našega roda zahvalno potomstvo. Ko za dom pane, taj ne umire, taj živi na vijeke. Slava im!

A vi, naša diko, naša slavo, junaci naši,

Svete su rane vaše. One zacijeliše, te vi čekate da vas opet pozovu, i pripravni ste da se opet žrtvujete.

Blagoslovljene i vaše majke! Majka je rodila junaka, a sestrica brata othranila, pa ga lijepo na o conseguita la pace. Noi tutti, di qualsiasi ceto e sestre i družice, koje žrtvovaste svoje sinove, braću | questa meta. Nessuno vorra esimersi e noi tutti moi muževe. Blagoslovljene vaše suze!

neće napustiti djela onih, koji se bore za svoja sveta prava. Na oružje, braćo! Opet vam je vojevati.

Mi ćemo se pak za vas moliti, da nam se povratite zdravi i veseli. Molićemo se Svevišnjemu, da nam uzdrži premilostivoga Cesara i Kralja, a vi izjavite sada opet sveč-no vjernost i ljubav, kličući sa povjerenjem i pouzdavanjem u naša pobjedu:

Živjelo Njegovo Veličanstvo, naš premilostivi Cesar i Vladarl zivjele njegove jumačke čete! Zivjeli vojnici! Zivjeli sinci Dalmacije slavne!

Poslije predstave podijeliše nježne ženske ruke vojnicima cigareta i voća. Na njihovim se licima odrazivaše veselje, jer eto vidješe, kako im svi pokazuju zahvalnosti nastoje da im olakšaju boli.

Raccolta patriottica di metalli per la

sotto il protettorato di Sua Eccellenza l'i. e r. Ministro della guerra, generale d'artiglieria Alessandro

Alla popolazione! Noi tutti sappiamo che i nemici dell'Austria-Ungheria e della Germania, i quali finora non hanno potuto vincerci con le armi, ripongono la loro speranza nel successo del piano abominevole di sbarrare agli Stati alleati ogni via di importazione di viveri e materie greggie.

La nostra agricoltura in pieno sviluppo e i provvedimenti dello Stato, che in questi giorni procede ad assicurare per il nutrimento del popolo le provviste esistenti di grano e di farina, frustreranno la prima parte del piano nemico diretto contro di noi.

Resta però ancora da frustrare l'altro tentativo dei nostri avversari, che ha principalmente lo scopo di infrapporre gravi ostacoli alla condotta della guerra da parte nostra coll'impedire all'amministrazione della stessa l'importazione dei metalli necessari per la produzione dei mezzi di guerra. Anche questo piano dei nemici può essere e sarà frustrato! Ingenti quantità di questi metalli furono già accumulate dal-'amministrazione della guerra, ingenti quantità si trovano ancora in possesso privato nell'interno.

Ora la raccolla patriottica di metalli per la guerra rivolge alla popolazione la cordiale e insistente preghiera, di voler mettere a disposizione nostra, rispettivamente dei nostri collettori, tutti gli oggetti non indispensabili di simili metalli, che noi indicheremo ancora più dettagliamente.

Chi farà la raccolta? La gioventù delle nostre scuole sarà la mediatrice fra l'amministrazione della guerra e la popolizione! In tal modo i giovani, nei loro primi anni di vita suscettibili d'impressioni, avranno una parte nell'adempiere i grandi doveri che la guerra impone a tutti. Sarà per così dire la prestazione del servizio militare dei giovani, il loro primo dono per l'armata alla quale un giorno anch' essi apparterranno, la gratitudine giovanile per l'armata degli uomini che si trovano fuori in campo e combattono per l'avvenire sicuro della nostra gio-

Chi respingerà i giovani che raccolgono metalli

del piacere di vederli andarsene di nuovo con le guancie arrossate dalla gioia di avere eseguito felicemente il loro compito?

Preparate tutto quello che non vi occorre e che volete dare, affinchè i giovani che vi porgono la nostra patriottica preghiera portino seco nella vita il ricordo di un copioso e presto successo di questa

Che cosa viene raccolto? Suppellettili domestiche, atensili di cucina e altri oggetti, anzitutto di rame, poi di ottone, tombacco, stagno, zinco, nichelio puro, piombo, antimonio e alluminio.

Nessuna quantità è troppo esigna! Tutto si accetta con gratitudine:

Padelle, casseruole, pignate, crogiuoli, cucchiaioni, lamiere da friggere, forme da foccaccia, brocche, coppe per batter a neve, pentole da pesce, stacci caldaie da biancheria, vasche da acqua, campanelli da tavola, teste di sifoni, secchie, rompinoci, posate, guantiere da servire, mortai, coppe di bilancia, bilancie, pesi, tubi, lampade, beccuci di lampade, stagnola, capsule di bottiglie, tubi di stagno, piombaggi, campane, rubinetti da gas, rubinetti di acquedotto, spine di ottone, cilindri di rame da stampa, piastre di tavoli da mescita, vasi, piatti da parete, portacenere, tinozze da fiori, giuoccatoli, lampadari, bracci del gas, candelieri, portelle di stufe, paracenere da stufe, cornici, fornimenti da scrivania, piatti di stagno, coperchi di bocceli da birra, monete, scatole, cimenti di stagno, parti di macchine, maniglie di porte, ferrature di porte, ferrature di finestre, chiodi ornamentali, ferrature di mobili, ganci per vestiti, porta abiti, gusci di cartucce, pallini di piombo, fibbie di cinture, pendoli di orologi, contrappesi di orologi, stanghe di ottone, filo metallico, bottoni di metallo, trombette, fischietti da segnale, utensili.

Metalli preziosi, oro, argento, platino, come anche oggetti artistici e monete saranno impiegati per gli scopi di beneficenza della guerra. Essi verranno assortiti da esperti e assunti nella collezione di oggetti d'arte dell'ufficio per il provvedimento di guer ra, la quale dopo la guerra verrà venduta a pubblico incanto a favore del fondo degli invalidi.

Non raccogliete però né ferro, nè acciaio, né scatole di lamiera, nè lampadine elettriche!

Per chi si raccoglie? Come fu già detto, la raccolta si fa per l'amministrazione della guerra. Con ciò però si raccoglie anche per i nostri soldati in campo e per gli invalidi. L'amministrazione della guerra si è cioè dichiarata pronta a rimettere all'ufficio per il provvedimento di guerra il corrispondente valore in denaro di tutti gli oggetti d metallo donati dalla popolazione, che sono adoperabili per scopi dell'esercito. In questa circolazione si serve con la raccolta patriottica di metalli per la guerra tanto all'amministrazione della guerra stessa quanto anche agli scopi di provvedimento che stanno molto a cuore a noi tutti, per gli uomini che si trovano oggi di fronte al nemico e per gli altri che sono ritornati dalla guerra con diminuita capacità di guadagno, per il cui avvenire ha un sacro obbligo di provvedere la comunità.

Concittadini, concittadine! Ora si tratta di render grazie agli nomini che per noi hanno sparso e spargono ancora il loro sangue, e si tratta di aiutare l'Amministrazione della guerra ad aguzzare le armi con le quali deve venir vinto il nemico boj opremila. — Cast vam junačke majke, čast vam j nazionalità, abbiamo lo stesso int resse di raggiongere streremo al nemico col successo della nostra rac-Ne dajte se, junaci, ne klonite duhom, jer Bog colta patriottica di metalli per la guerra, che ogni malvolenza e ogni infamia devono fallire, come di fronte all'eroismo della nostra armata, così anche davanti all'abnegazione del nostro popolo.

Presidente onorario: Generale di fantizia Federico barone de Georgi, i. r. Ministro per la difesa

La raccolta ha luogo a Zara il 29 aprile 1915.

Radnje u polju.

Piśu nam iz Dubrovnika, 19 o. m.: Jutros krenuše učenici gimnazija i jedan dio učenika nautike sa učiteljem poljedjelstva gosp. Baranovićem put Cibače, eda u prisustvu svoga profesora zagrću lozu i rade oko čišćenja loze od trave i ostalog, a naročito da vide i upute se u onome što će moći kasnije i sami raditi, jer učitelj poljodjelstva mora da obigje i druge krajeve ovog prostranog

Kada dovrše tu te radnje, poći će naprijed za istu svrhu, od sela do sela gdje se bude osjećala

Sabiranje kovina.

Pišu nam iz Dubrovnika, 19 o. m. Sutra će učenici gimnazija i nautike početi sakupljati kovine po gradu. Svako se živo zauzimlje i spravlja im već sve što mu je suvišno u kući. A ko ne bi dao za svoga Cesara i domovinu!

Zalovanje.

Presvj. gosp. Jurja Laneve, c k. dvorskog savjetnika u Spljetu, zadesila je teška žalost smrću ljubljene mu starice majke.

Rastuženom sinu, naše iskreno žalovanje.

Istituto di Pubblica Beneficenza in Zara. Nel mese di marzo 1915 vennero erogate: 1. per sussidi fis-i ad orfani cor. 141.

per sussidi " a vecchi ed impotenti cor. 238 3. per sussidi " a vedove cor. 365. 4. per sussidi " a vergognosi cor. 258. per sussidi straordinari cor. 52.

6. per sussidi dotali cor. 42. 7. al comitato contro il vagabondaggio cor. 24. 8. pel mantenimento dei poveri accolti nella ca-

sa di ricovero a S. Francesco cor. 1754. 9. pel mantenimento dei ricoverati nell'ospedale

Assieme cor. 4412:-

S. Matteo cor. 1538.

Nel mese di marzo si trovavano accolte: a) nella casa di ricovero persone 43.

b) nell'ospedale S. Matteo persone 23. c) nell'ospedaletto alla colonna persone 4. d) nell'ospedaletto borgo-interno persone 6.

Dalla Cucina Popolare vennero esitate: 7438 minestre, 2175 porzioni di carne, 2675 porzioni di con-

Poštanske uputnice za ratne sužnjeve u Srbiji.

Poštanske uputnice za austrijsko-ugarske ratne

ogni abitazione e di ogni negozio, chi vorrà privarsi | sredovanjem švicarske poštanske uprave. One smiju | trarono in singoli punti nei nostri fossati più avanzati; in Bern, Schweiz". Ime i adresu ratnog sužnja valja | battimenti da vicino sono ancora in corso. napisati na lijevom odresku straga,

> Sjetite se oskudnih po-MUDULJUBI! rodica vojnika, koji su pozvani pod oružje! Prinosi se šalju: Ratnom pripomoćnom uredu kod c. k. Namjesništva (Odsjek I.) u Zadru.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

LA GUERRA. I nostri combattimenti

nella Polonia russa ed in Galizia.

VIENNA, 23. Si comunica ufficialmente il 23

La situazione generale è inalterata. Sul fronte dei Carpazi singoli duelli d'artiglieria, nei quali la nostra artiglieria operò con successo nel settore di Nagy Polany e l'artiglieria germanica presso Kozlova. Davanti alle posizioni sul valico di Uzsok, dopo respinto l'attacco di assalto dei Russi, regna relativamente calma. Tutti i prigionieri confermano le gravi perdite del nemico. Ad oriente del passo, ieri venne espugnato un forte punto d'appoggio nemico. Nella Galizia sud-est ed in Bucovina nessun mutamento.

Il sostituto capo dello stato maggiore generale von Höfer tenente maresciallo.

Dal quartiere della stampa di guerra.

VIENNA, 24. Il quartiere della stampa di guerra comunica: Essendo oramai stata arrestata anche la terza violenta oftensiva delle masse russe, non sarà senza interesse il volgere un istante lo sguardo alle vicende per cui nel corso di molti e lunghi combattimenti passò il reciproco guadagno di terreno daluna e dall' altra parte. Ciò apparirà chiaramente dal fronte occupato oggi dalle forze militari alleate, e sul quale le linee nemiche si trovano di fronte ad una distanza minima. Questo fronte, salvo singoli gruppi che da parte germanica furono avanzati su territorio russo a protezione della zona da Memel a Tilsit, si estende dal Niemen, in una linea quasi del tutto compatta, fino ai confini rumeni ad est di

A nord, essa si spinge per un tratto non irrilevante oltre i confini della Prussia Orientale. Indi volgendo in massima lungo la Bzura, la Rawka e la Nida, divide il territorio occidentale della Polonia russa in due parti ineguali, di cui quella di gran lunga maggiore trovasi in possesso deglicalleati, e passa poi oltre a sud della Vistola nel territorio galiziano. Qui il Dunajec inferiore, la Biala e la linea che si estende nella zona del giogo di Kunjecna formano un settore, che separa la Galizia occidentale, trovantesi in nostro possesso, dalla Galizia media ed orientale.

La linea del fronte volge ora verso oriente e passa in massima per i Carpazi. Questi però non bisogna figurarseli come un crinale compatto, bensì come una larga zona, tutta numerosi dossi ed alture, che tanto al di qua che al di là del confine ungherese presenta una quantità di posizioni favorevoli. Dopo lunghi combattimenti fu del tutto impedito ai Russi di irrompere nel tratto della depressione della Dukla; essi dovettero quindi accontentarsi di una avanzata del tutto insignificante delle loro posizioni sul territorio ungherese sino alla linea Zboro-Sztropko-Virava. Più in là, ad est, il fronte corre attaccato al confine ungherese, per passare tosto sul territorio galiziano, raggiungere il Dniester a nord est di Horodenka ed abbracciare infine tutta la Bucovina, ad eccezione di un piccolo triangolo presso Nowosjelica ad est di Czernowitz.

In sostanza il guadagno russo si limita a quella parte della Galizia orientale che fu lasciata al nemico dopo la battaglia presso Leopoli. La seconda grande offensiva non è riescita nemmeno ad assicurare ai Russi in tutta l'estensione, quella parte dalla Polonia russa che è sita ad ovest della Vistola. La repulsa del nemico ebbe anzi per conseguenza, che esso dovette abbandonarci una grande parte di questo territorio. L' unico successo recatogli da questa offensiva fu la definitiva presa di posizione al Dunajec, mentre le sue ulteriori conquiste fatte in quella fase della campagna (il territorio ungherese fino a Homonna ed il possesso della Bucovina) gli furono tosto nuovamente strappate. La terza grande offensiva ha, tutto sommato, portato ai Russi il possesso di una striscia di terreno larga dai 5 ai 10 chilometri nella regione della depressione della Dukla. Tutti gli sforzi di impadronirsi del valico di Uzsok rimasero inutili.

I combattimenti degli eserciti germanici. Brillante successo germanico a nord di Ypern. Fatti oltre 1600 prigioneri.

BERLINO, 23. Il Wolff Bureau comunica: Grande quartiere generale, 23 aprile. Teatro occidentale della guerra.

Ieri nelle ore della sera dal nostro fronte attaccammo violentemente Steenstraat, ad est di Langemarck, di contro alle posizioni nemiche a nord e nord-est di Ypern. Le nostre truppe avanzarono in una larghezza di 9 chilometri, di uno slancio solo fino alle alture a sud di Pylken; forzarono contemporaneamente il passaggio attraverso il canale di Ypern presso Steenstraat e Hetsas, ove presero posizione sulla riva occidentale. Furono prese le località di Langemarck, Steenstraat, Hetsas e Pylken. Caddero nelle nostre mani almeno 1600 tra Francesi ed Inglesi, e 30 cannoni, fra i quali 4 cannoni pesanti inglesi. Fra la Mosa e la Mosella, vivaci combattimenti di

dakle nositi jedino adresu: "An die Oberpostkontrolle | ma ne furono in parte nuovamente cacciati fuori. Com-

Teatro orientale della guerra.

Ad oriente la situazione è inalterata. La suprema direzione dell'esercito.

Il bombardamento di Ypern.

PARIGI, 24. Il "Temps" ha da Hazobrouck: La notte del 21 aprile Ypern fu violentemente bombardata dai germanici. Danni materiali considerevoli; numerose persone ferite ed uccise.

Crociere della flotta germanica nel Mare del Nord.

BERLINO, 23. (Ufficiale). La flotta germanica di alto mare fece questi ultimi tempi parecchie volte delle crociere nel Mare del Nord, durante le quali si spinse fino nelle acque inglesi. In nessuna di queste corse furono incontrate forze marittime inglesi.

Il sostituto del capo dello stato maggiore della Marina von Behncke

Un velivolo germanico lancia due bombe su Amiens.

PARIGI, 24. Notizia dell' Agenzia Havas: Un velivolo germanico trasvolò giovedi mattina sopra Amiens e lanciò due bombe che ferirono due persone.

Navi francesi bombardano un ponte ferroviario presso Gaza.

COSTANTINOPOLI, 23. Notizia dell' Agenzia Milli: Navi francesi, incrocianti lungo la costa siriaca, entarono inutilmente di distruggere il ponte della ferrovia di Hedscha presso Gaza.

Risposte bulgare alle minaccie russe.

SOFIA, 23. Alla stampa russa che minaccia il ritiro da Sofia dell' inviato Sawinski e la rottura delle relazioni russo-bulgare, il "Dnevnik" risponde: La diplomazia russa, guidata dalla camarilla dei Granduchi, che non affaticano volentieri il proprio cervello, non ha altro pensiero che quello di minacciare col pugno la Bulgaria. Parta, signor Sawinsky, e procuri che i suoi padroni facciano senno. Le nostre strade sono diverse. Dica a Pietroburgo che il popolo bulgaro non vuole fare la fine del traditore, nè essere il becchino di sè stesso.

Dazi messi temporaneamente fuori di vigore.

VIENNA, 24. I giornali ufficiali di Vienna e Budapest pubblicano un' Ordinanza con cui vengono temporaneamente messi fuori di vigore i dazi su diversi articoli, fra gli altri i dazi sugli animali da macello, volatili, selvaggina, pesci, pane, biscotti, paste, carne e legumi.

> P. KASANDRIĆ odgovorni urednik Tiskarnica Josipa Ferrari.

D.r A. Bretschneider, c. k. viši inspektor F. Gvozdenović, c. k. viši nadzornik Slaus i dvorski savjetnik prof. K. Portele na temelju sjajnih uspjeha postignutih Perocidom od c. k. postaje za obranu bilja u Beču, c. k. poljodjelske pokušajne postaje u Gorici, c. k. poljodjelske škole i kušaone u jetu, poljodjelske škole i pokušajne postaje u S. Michelu n A. i t. d. preporučuju Perocid kao potpuno odgovarajuće naknadno sredstvo za modru galicu.

Proizvodnja Perocida stoji pod kontrolom c. k. bakteriološke postaje za obranu bilja u Beču, pa stoga dolazi u trgovinu samo zajamčena prava

Perocid se prodaje u vrećama od 100 kg., nečiste težine za čisto, a naručuje kod tvrtke BRACA KLEIN — ZADAR.

CRVENI KRST - CROCE ROSSA

Za Crveni Krst.

Sakapljeno pri večeri mladenaca c. k. oružnika Beadera u Benkovcu kr. 24, dopriniješe: Mladenci kr. 10., Kolanović I. učitelj, Kardum I. poštovogja, Brajković M. oružnik, po kr. 4, Troskot T. trgovac, kr. 2. Od osoblja poštanskog zavoda u Dalmaciji kr. 31:80 i baš: od poštanskih ureda u Grudi kr. 7, u Istu kr. 10, u Primoštenu kr. 2, u Selcima kr. 2, u Zloselima kr. 5:30, u Žegaru kr. 3, u Žrnovu kr. 2:50.

Pro Croce Rossa.

Dalla direzione dell'educandato femminile superiore della fondazione S. Demetrio in Zara cor. 702, quale ricavato dal trattenimento dato la sera dei 18 aprile corr. Dal signor D.r Erich Bandl, Zara, cor. 20, quale parte d'una competenza d'assicurazione riscossa dalle "Assicurazioni generali" in occasione di un accidente automobilistico.

Prilozi za Crveni Krst.

Sakupljeno od mjesnog odbora u Bolu na Braču kr. 1061:74; dopriniješe: Općina Bol kr. 150 Crkovinarstvo Župne Crkve 60 — Crkovinarstvo Bl. G. od Karmena 30 - Društvo "Čitaonica" 20 -Društvo "Pučka Sloga" 20 — Društvo "Hrvatsko Radničko društvo" 30 — Hrvatska Radnička blagajna 20 — Prva Dalmatinska Vinarska Zadruga 5 barska Zadruga 30 — Samostan O.O. Dominikanaca Povjerenstvo Javne Dobrotvornosti 60 -Bratovština Sv. Nikole 20 -- Načelnik Petrić 20 -Cerineo pl. dr. Dinko 10 - Bone fr. Jordan, župnik 20 - Radić prof. Franc 5 - Radicich Dinko 20 Petrić Ivan 5 — Radić Ante pk. Gjura 20 — Petrić kap. Ante 10 - Radicich Luka 10 - Karmelić ud. Lucija 10 — Berković, učiteljica i obitelj 5 — Cvitanić Marga, nadučiteljica 5 - Radičić Vilhelmina 10 — Boglić ud. Kata 5 — Ivulić Vica Petrova 1 — Radić ud. Vinka 2 -- Karmelić ud. Kata 10 -- Steinberger Ivan 5 - Radić ud. Marija 10 - Radić Šimičić Frano 8 - Radić ud. Bare 10 - Karmelić Pikolo Manda 1 — Bulat Rudolf 5 — Carnincich Pietro 10 — Turchetto Niko 5 — Vodanović Dinka 5 - Karmelić Jerko p. Tome 5 - Karelović braća p. Dinka 5 — Dubravčić Ante 10 — Cvitanić Lovro 8 — Radić Šimičić Dinko 8 — Cvitanić Šime 8 per la guerra e fra breve batteranno alla porta di sužnjeve zatočene u Srbiji idu od sada jedino po- artiglieria. Fra Ailly ed Apremont i Francesi pene- Gliubich Gaetano 2 - Cvitović Mate 1 - Gligo Ivo

Lukra 1 — Karninčić Bilić Ante 1 — Karmelić Barbošić Ante 1 — Karmelić Barbošić Ivan 1 — Marinković Spadić Gjuro 1 — Žuvić Pavica 1 — Šimu-Cvitanić Ivan 1 — Cvitanić Stipan p. Franc 2 — Sime 1 - Marinković Gulermo Niko 1 - Zuvanović 2 — Marinković Jakov p. Nikola 1 — Karmelić Visko lić Perina 0:40 Jugović Mate p. Petra 0:50 - Cvi-1 — Karmelić Stipan 1 — Karmelić Visko Stipana 2 Šimun p. Petra 2 — Karninčić Petar p. Ivana 1 —

A Priority and an extra transfer of the contract of the property of the state of th

i obitelj 5 — Grego Šimun, učitelj 5 — Bezerić, uči- Radić Tomo pk. Franc 20 — Kranotić ud. Vica 1 — Niko 1 — Marinković Šimić Ivan 0:40 — Marinković – 0:40 — Matija Vanjak 1 — Šime Garković pok. Ive Gjura 2 — Ivulić Ivan p. Petra 0:40 — Karninčić Ivulić Mate 1 — Marinković Mihovil 5 — Marinković Gratelli Ante 0:40 — Adulmar Niko 0:20 — Breško-Dinko 2 — Mekjavić Visko 1 — Pavišić Ivan 5 — Spadić Frano p. Nikole 2 — Čabretović Juraj 2 — Vidošević Ante 5 — Radić Visko 2 — Obitelj Dimitra Grego 2 — Radić Bogoljub 2 — Barhanović Ante p. Dinka 2 — Matulić Dinko p. Nikole 1 — Gligo Nikola 3 — Papić ud Kata 1 — Cvitanić Mate p. Mate 2 — Cvitanić Marija Kokotić 1 — Cvitanić Tomo p. Ivana 0:60 — Soljačić Visko 2 — Matulić danović Cimbar Visko 1 — Marinković Marko 1 Kokotić Šime 3 Cvitanić baštinici p. Viska 1 — Marinković Ane ud. p. Tome 1 — Marinković ud. Matulić ud. Jerka 2 — Vodanović Ban Ivan 2 — Cvitanić Vica p. Jura 1 — Plančić Ante 2 — Karninčić Ante p. Jerka 1 — Elesović Ivanica 1 Karelović Mate 0:10 Karelović Jure 0:40 - Cvitan ć nović ud. Lukra 2 — Jugović Jakov 1 — Petronita Kate 0:10 — Marinković Šimić Filip 1 — Karninčić ud. Petrić 0:40 — Jugović ud. Jerka 1 — Marinković Petar, nadučitelj 5 — Karmelić Pirčić Kate 0:40 — Gulermo Mate 1 — Cvitanić Stipan p. Ante 1 — Trohavčić Ivan 1 — Marinković Tomo 1 — Macanović Jure 1 — Marinković Dinko p. Petra 1 — Sti-Cvitović Domina 1 — Cvitanić Toma 1 — Cvitanić pan Karelović 0:40 — Marinković Nikola 1 — Kar-Kata Ivanova 1 — Petrić Visko 2 — Kraljević Marko | melić ud. Marija 1 — Karninčić Nina 2 — Babić 1 — Cvitanić Borovina Visko 1 — Cvitanić Ivan p. Duje 1 — Ivalić Visko p. Zane 1 — Florio Visko 1 Karelović Ruža 1 Gratelli Ivan 2 — Brešković Ivan 1 — Šunetović Ivan p. Viska 2 — Kukoč Toma | Jela 0:30 | Miloš Ante 2 — Marinković Ante 0:40 Marinković Franka 0:40 — Ivulić Kata 1 — Lalić p. Mate 3 — Karmelić Štjepan p. Mate 1 — Karme- Marica 0:80 — Brešković Vicko 1 Brešković Vinka 1 — Soljačić Madalena 0:20 — Miloš Florio 0:20 tović Jerko p. Franc 1 — Jelčić Petar 1 — Cvitanić | Marinković Vica Nikolina 0:40 — Ivulić Lukra 1 — Jerka 0:60 — Cvitanić Mile Petar 1 — Karmelić Bene | Marinković Ivanica 1 — Miloš Visko 0:80 — Tomić Jakov 1 -- Karmelić Bene Mate 1 — Karmelić Dinko Domina 1 — Marinković Kata 0:40 — Stanušić Ivan 0:20 — Marinković Simić Madalena 0:50 — Ivulić Karninčić Ivan p. Šimuna 2 — Karninčić Petar p. | Petar 0:20 — Ivulić Ante 0:40 — Marinković Marija Petra 1 — Karninčić Luka Petra 1 — Karninčić ud. 0:10 — Marinković Marko 2 — Tomić Vica 0:20 — Franjka 0:30 — Čubretović Lovro 0:60 — Karninčić Ivulić Juraj 0:20 — Antunović Vicko 0:10 — Cvitanić Jerka 0:10 — Cvitanić Josip 0:10 — Servente Barhanović Ante p. Ante 5 — Cvitanić Jela p. Marka | Lukra 1 — Serventić Ivan 0:60 — Karmelić Marko - Cuis ud. Luca 2 — Karmelić Jósica 0:40 — 0:10 — Marinković Perina 0:10 — Marinković Smiko Šime Dužić pok. Šime 0:20 — Ivan Mirković pok. Ive

Tomo p. Ivana 0:60 — Soljačić Visko 2 — Matulić Dinko p. Nikole 0:40 — Sumić Vinka žena Nikole 0:60 - Olmić Elvira 1.

Putem zadružnog saveza u Splitu za općinu Milna na Braču kr. 600.

Prof. Irinej Kalik, Krupa kr. 50. Prof. Serafin Kalik, Krupa kr. 50. Sakupljeno a selu Bristvici kr. 73:68. Sossa Giorgio, Kruševo kr. 5. Mjesni odbor Polača (2 obrok) kr. 30. Don Petar Spanić, Zadar (2 prilog) kr. 50. Sakupljeno u selu Velirat kr. 83:85. Dopri-

niješe: Marko Mirković pok. Mate, seoski glavar kr. 3 don Blaž Cvitanović, župnik Velirat 2 — don Joso Mirković, župnik u Solinama na dopustu i redoviti élan 10 - Petar Mirković pok. Mate, upravitelj c. k. Svjetionika 10 - Vladimir Cvitanović, kandidat bogoslovja 1 — Ruža Garžina 1:40 — Anton Mirković pok. Mate 2 — Mate Vrban 0:40 — Nikola Uglešić Simin 6 — Ivanica Uglešić 3 — Ive Uglešić Božin 0:20 — Šime Uglešić pok. Nikole 1:40 — Marija Gilda Mirković 1:40 - Urša ud.ca Uglešić 0:40 - Šime Uglešić 0:30 — Marija Crvarić. 1 — Luka Oblakov 0:30 — Joso Crvarić pok. Sime 2 — Ivan Mirković pok. Mate 3 — Jadre Švorinić 1:20 — Sime Mirković 2 — Manda Mirković 2 — Marija Mirković 1:25 Mate Garković 0:20 — Antica Dužić Ivina 1 —

2 — Martin Dužić Božin 3:60 — Martin Mirković pok. Ante 3.60 — Kata Mirković 0:30 — Božo Frakić pok. Duje I — Marija Mirković 0:30 — Ivan Frakić (Polje) - Mate Galošić (Verunić) 7 - Viktor Mirković Petrov 1 Lucija Mirković Petrova 1 Joso Mirković Petrov 0:50 — Marijan Mirković Antin 0:50 — Marija Uglešić žena Petra 1.

Sakupljeno od m. p. paroha popa Stojsavljevića u selu Otišiću kr. 50.

Sakupljeno u župi Vinjane, općine imotske, kr. 486. Dopriniješe: fra Angjeo Frankić, župnik kr. 50 - Crkovinari Sv Roka i Ante 25 - Rebić Stipe, glavar D. Vinjana 10 - Bilopavlović Marijan Matin 10 — Kukulj Ivan, arambaša 5 — Gjuzel Ivan Božin 3 — Jelavić Iva ž. Stipina 1 — Jelavić Joza ž. Andrijina 1 — Rudež Ana ž. Marijanova 1 — Kukulj Iva ž. Matina 1 — Rebić Marijan pk. Andrije 1 Rebić Jela ž. Marijanova 0:20 -- Šanie Ivan Ilijin 1 - Šanić Luca ž. Ivanova 1 - Roščić Marta ž. Matina 1 — Roščić Pere Matin 2 — Juros Stipe p. Jakova 2 — Kukulj Ivan Jokin 1 — Sanić Ruža ž. Jo-

zina 1 - Kukulj Mate p. Petra 2 - Kukulj Joko p. Petra 2 - Kukulj Stipe p. Joze 2 - Kukulj Mate p. Joze 2 — Škeva Ana ž. Ivanova 1 — Majić Ivan p Šimuna 2 - Majić Pere p. Joze 1 - Majić Stipe p Joze 2 – Zupić Ante p. Mate 5 – Župić Matija ž. Antina 1 - Župić Šima ž. Matina 1 - Župić Ana Jozina 1 — Perković Ruža ž. Antina 1 — Perković Mate pk. Jure 1 — Pojatina Jure pk. Ante 5 — Tolić Ante p. Ivana 2 — Radeljić Jozo p. Ivana 5 Radeljić Lujo Jozin 2 — Radeljić Ante p. Joze 1:30.

(Slijetti).

Za uvrstbu Oglasa u zadnju stranicu valja se obratiti Tiskarni Josipa Ferrari u Zadru. — Per l'inserzione degli Avvisi nell'ultima pagina rivolgersi alla Tipografia Giuseppe Ferrari in Zara

(Slijedi Vinjane).

es Milionisos adoperano contro la raucedine, catarrro e ingorgamento, tosse con-

Kaiser Caramelle pettorali

(con tre abeti) 6050 certificati di medici e privati

attestano il buon successo Bemboni oltremodo

piacevoli e gustosi. Pacchetti 20 e 40 cent. Scatole 60 cent. Vendesi presso: Giorgio e Spiri-dione Brčić Droghieri in Zara; P. Novak farmacista in Lesina; S. Boglich farm. n Knin; Norberto Cindro farm. in Trau; A. Karlovae farm. in Cittavecchia e G. de Borzatti farm. in

SOCIETÀ OFFICINA MECCANICA E FONDERIA

Ingegnere: PIETRO VERACI in FIRENZE.

Anonima con Sede in Firenze. — Capitale versato Lire 1.200.000.

Assortimento il più completo di

MACCHINE OLEARIE

premiate con due gran prix, due diplomi di I.o grado e sette medaglie d'oro.

Assume forniture a condizioni favorevolissime.

Rappresentante la Ditta: FRATELLI MANDEL & NIPOTE - ZARA.

Potpuna zaštita loze od peronospore

PEROCID

sredstvo koje zamjenjuje modru galicu.

PEROCID je na osnovu višegodišnjih pokusa c. k. Stanice za zaštitu biljaka u Beču i drugih nastavnih i pokusnih zavoda okušeno sredstvo za zaštitu biljaka, koje se preporučuje kao zamjena potpune vrijednosti namjesto modre galice.

PEROCID se pravi od soli raznih zemalja (Cerium, Neodym, Lanthan), nije ni malo otrovan, a pri mpotrebi je jeftiniji od modre galice.

EROCID se jednako kao i rastopina modre galice i klaka priregjuje klakom, poliva se istim štrcaljkama na lozu, a ima tu veliku korist što se rastopina perocida može da uzdrži na neograničeno vrijeme, te se može prekinuti od jedne upotrebe do druge bez uštrba po njeno djelovanje. Proizvodnja se perocida nalazi pod nadzorom c. k. Poljodjelske kemijske pokusne stanice u Beču. — Prodaje se uz jamstvo vrijednosti. Upustva o upotrebi kao i ponude šaljemo na želju

araaraaraaraa seesabaaa

HELLER & SCHILLER - PRAG, Heinrichsgasse 31.

Sa dvostrukim relijevom: Nj. Veličanstvo Cesar Franjo Josip I. i Vilim II. Mit vereinten Kräften ili Viribus unitis 1914, sa gvozdem ili sa službenim saveznim krstom c. i k. Ratnoga Ministarstva: od čelika ili nikla kr. 5, sa kožnim povezom na ruku kr. 6, vanredno plosnat kr. 8, sa radijskim brojevima kr. 10, sa džepnim budilnikom kr. 15, jestin časovnik od nikla kr. 3, lanac na ratni časovnik kr. 1-; ratni budilnik "Kanone" kr. 5; ratni budilnik "Trommier" kr. 6; 3 godine jamstva. Šalje uz pouzeće Prvo skladište ratnih časovnika

MAX BÖHNEL,

Beč, IV. Margarethenstrasse 27 69. Izvorni tvornični cjenik besplatno.

Novo! Sreben časovnik sa povezom na ruku i sa dvostrukim zaklopcem kr. 20.

TISKARNICA

G. FERRARI

(naslj. Petra Jankovića) Calle Larga ZADAR Telefonbr 87

Tiskarnica je snabdjevena najnovijim materijalom kao i najmodernijim strojevima. Prima i izragjuje što prije i najvećom pažnjom kojumudrago tiskarnu radnju, pismenima latinskim, njemačkim, ćirilicom, i grčkim. Izvršuje kromotipografične radnje, radnje su tri boje i t. d. osmrtnice, posjetnice, omote, ra-

čune, fakture, trgovinske police i t. d; sve uz najniže cijene da se nema bojati konkurencije.

FRATELLI MANDEL & NIPOTE BANCA CAMBIO-VALUTE - ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 41/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4% o 40/0 della Banca Commerciale di Budapest. -Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%, - Prestito ferroviario Bulgare al 6 e 5 % . — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2 0/0 ecc

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle di lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor 20 Credito fondiario Austr. 30/0. Vinc princ.

Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10. Credito Mobiliare Aust 1858. Vinc. princ.

Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vinc. princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10.

Lotti turchi 1870 da f.chi 400. Vnc. princif.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8. Gruppo · roci rosse Austriache, Italiane e

Ungherest. Vinc. princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc. ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Cor-

rente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4º/o. RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze

d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e ili richieste dei propri clienti, senza alcuna spi

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti, Furto con iscasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

SRISKA STEDIONICA

u ZADHU (protokohsano udruženje s ograničenim

jamstvom).

OSNOV. 1901. - ZAP. RAD. 1902. PRIMA NOVAC na članske knjižice i na one

stalne nedjeljne štednje. Najmanji je ulog ove vrste štednje 50 para (helera) sedmično; štednja traje 4 godine. PRIMA NOVAC na uložne knjižice od 1 krune

na više uz kamatu $4 /_2^n/_0$; otkaz po pogodbi. PRIMA NOVAC u tekući račun, vršeći sve naloge svojih kontokorentista. Uslovi po pogodbi. PRIMA OSTAVE na čuvanje i rukovanje, uz naročite uvjete.

IZDAJE zajmovena mjenicu, obveznicu ili u tekući račun sa i bez hipotekarnog o jeguranja. IZDAJE zajmove na račun zaloga papira od vrijednosti, zlatna i srebrna novca.

ESKOMPTUJE izvučene papire od vrijednosti i

KUPUJE i prodaje papire od vrijednosti, čekove, devize i svakovrsni strani novac uz najpo-

volnije uslove. PRODAJE promesse za sva vučenja. PREGLEDA izvučene brojeve svih vrsta papira

od vrijednosti. OSJEGURAVA srećke i ostale vučenju podložne papire od vrijednosti protiv gubitka pri vučenju.

NAPLATE I ISPLATE ui izvan Monarhije. OBVALJA SVE POSLOVE BRZO, TAČNO KULANTNO.

pon Nije tijen poh je o cati doka nena razlo da s ipak koga prida šljan

zapa

vrho

oslot

dobi

njeni

počir sada nost teljsk Calai Gibra drma koja

frona

kao

udarc

bene se ču izaziv odavi novin vinski prvon intere raspal umjer sadrži sva o strogo ce čov Ali je zabran

vojske nom. O o našii zimo po tvom, pučanst Teškoće nečuver takih to do zims

japansk

pridruži

gotna j

nebom. nadol Do dana imali ni nestalo bila os stigla n zimskog većih d mogli da momčad

nemoguo kojom s smrtno I ma pošle vis Zvin vicom a je izgled rukom. njima i